

Lægefaglig indstilling til den obligatoriske forskningstræning i speciallægeuddannelsen

Speciale: Almen medicin

Postgraduat klinisk lektorer:

Søren Prins, Joachim Frølund og Signe Brøndt

Indledning

I videreuddannelsen til speciallæge indgår et forskningstræningsmodul. I dette dokument redegøres for baggrunden for dette modul i almen medicin og hvordan det tænkes organiseret i Videreuddannelsesregion Nord. Desuden beskrives indholdet af 3-dages grundkursusmodul, 3-dages projektkursus, udarbejdelse af en forskningstræningsopgave samt vejledningen af kursisterne samt den afsluttende projektfremlæggelse.

Baggrund

Sundhedsstyrelsens retningslinjer for det obligatoriske forskningstræningsmodul i speciallægeuddannelsen beskriver, at der indenfor en fastlagte ramme på 20 arbejdsdage skal gennemføres et forskningstræningsmodul, så de uddannelsessøgende opnår kompetencer inden for sundhedsvidenskabelig forskning.

Endvidere præciseres det, at forskningstræningen skal sikre de kommende speciallægers deltagelse i *specialets* faglige udvikling, og at opgavevaretagelsen sker med reference til evidensbaseret viden *på området*. Derfor anses det for væsentligt, at forskertræningen i almen medicin giver almenmedicinske speciallæger kompetence til at opsøge og kritisk vurdere forskningsresultater inden for almen medicin, samt oversætte den til daglig klinik. Kurset skal sætte fokus på lægen som akademiker.

Forskningstræningen under specialeuddannelsen til almen praksis er tilrettelagt således, at det dækker de overordnede krav til forskningstræningsforløbet, men også så der tages hensyn til de specielle forhold, der kendetegner arbejdet praktiserende læge.

Almen medicin adskiller sig fra de fleste andre specialer ved, at stort set alle speciallæger vil komme til at arbejde i relativt små enheder (praksis) med typisk få kolleger indenfor specialet.

Vi bestræber os således på, at kursisterne får tillært sig viden og redskaber, der kan bruges i deres fremtidige virke i specialet.

speciallægeuddannelsen er først og fremmest at sikre træning i en arbejdsform, som kan danne grundlag for livslang læring.

Udmøntning i Videreuddannelsesregion Nord

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Nord har udmøntet Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse mv. i retningslinjer for forskningstræning. Her anbefales et selvstændigt forløb for almen medicin.

Alle kursister gennemgår et 3-dages grundkursus i almenmedicinsk forskningstræning, efterfulgt af et forløb med udarbejdelse af en forskningstræningsopgave med vejledning samt yderligere 3 specialespecifikke kursusdage. Det kan eksempelvis være en gennemgang af specifikke forskningsemner inden for det enkelte speciale, implementering af ny viden i praksis eller anvendelse af egne kliniske data til forskning og kvalitetsudvikling i praksis. Desuden foregår der en løbende vejledning af de enkelte grupper, og kurset afsluttes med en dag, hvor grupperne fremlægger deres forskningstræningsopgave for vejledere og de øvrige kursister.

Mål for forskningstræningen

Forskningstræning i speciallægeuddannelsen tager sigte på at opøve en kompetence til at opsøge og vurdere ny viden samt at overføre denne til praktisk klinisk brug. Rationalet for forskningstræning i speciallægeuddannelsen er først og fremmest at sikre træning i en arbejdsform, som kan danne grundlag for livslang læring.

I følge Sundhedsstyrelsen er forskningstræningsmodulet specielt rettet mod træning af rollen som akademiker/forsker og underviser samt mod udvikling af en forskningsbaseret tilgang til at løse sundhedsvæsenets opgaver.

Forskningstræningen skal bidrage til at opbygge og styrke kompetencer til, at speciallægen selvstændigt kan opsøge, vurdere og udvikle ny viden, samt til at speciallægen kan anvende og formidle denne viden til vurdering af etableret indsats i sundhedsvæsenet.

Når speciallægeuddannelsen er gennemført, skal lægen kunne:

- formulere en problemstilling med henblik på vurdering af og evt. ændring af gældende klinisk praksis på baggrund af tilgængelig viden vedrørende aktuel klinisk praksis inden for eget speciale
- gennemføre en systematisk udvælgelse i forskningslitteraturen til at belyse den valgte problemstilling
- fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis
- vurdere eventuelle organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af at ændre praksis gennem udnyttelse af viden erhvervet ved litteraturgennem-

gangen

- formidle resultatet af litteraturgennemgangen samt eventuelle øvrige overvejelser
- opnå kendskab til kvantitative og kvalitative metoder inden for sundhedsvidenskabelig forskning og erhverve kendskab og erfaring med at bruge kvalitetsdata fra egen praksis i udvikling og optimering af praksis både hvad angår patientbehandling og organisation
- opnå erfaring med at udvikle kliniske guidelines til egen praksis ved at søge i faglitteraturen herunder anerkendte vejledninger
- opnå kendskab til hvordan data fra egen praksis kan anvendes til kvalitetsvurdering og -udvikling

Relation til Målbeskrivelsen for speciallægeuddannelsen i almen medicin

Forskningstræningsmodulet skal *sammen med* den kliniske uddannelse og den øvrige teoretiske uddannelse bibringe lægen kompetencer inden for akademikerrollen, som beskrevet i Målbeskrivelsen for speciallægeuddannelsen i almen medicin.

Tidsmæssig ramme

Der er årligt 3-4 hold af ca. 15-25 kursister. Som udgangspunkt må kurset ikke strække sig ud over 12 måneder og skal være afsluttet senest 6 måneder før afslutningen af hoveduddannelsen.

Forskningstræningsmodulet planlægges i almen medicin med start umiddelbart før eller lige efter ansættelsen som praksisamanuensis fase 2 (som er en 6 mdrs. ansættelse) og det selvstændige arbejde afsluttes og fremlægges som udgangspunkt inden ansættelsen som praksisamanuensis fase 2 er til ende (inden start af fase 3) af hensyn til kontinuiteten for så vidt angår den kliniske vejleder (tutor), der har fulgt kursisten de første 3½ år i hoveduddannelsen. Forskningstræningskurset er således "forankret" i praksis fase 2.

Kursusforløbet skal bestå af et almenmedicinsk grundkursus og et specialespecifikt projektkursus med projektorienteret seminarer og vejledning. Dertil kommer selvstændigt arbejde. I projektdelen arbejder kursisterne sammen om et projekt i grupper af minimum 2 og maksimum 4 kursister. Den konkrete plan for den almenmedicinske forskningstræning kan se ud som vist i figuren nedenfor. Der afholdes kursus alle måneder undtaget i skolernes sommerferie. Kursusdage i denne ferieperiode rykkes frem/tilbage. Alle kursusdage inkl. selvstændigt arbejde skemasættes således at disse dage reserveres i kursistens videreuddannelse. Returdagene til praksis bevares i sidste halvdel af sygehusansættelsen. Kursisterne er i sidste halvdel af sygehusansættelsen fraværende til almindeligt teoretisk kursus modul 3 (i alt 4 dage).

Figur 1. Fordeling af kursusdage i forskningstræningsmodulet. En PKD er til ad hoc vejledning og ikke skemasat

Kursus	Grund-kursus	1. SPA	1. PKD	2.+4. SPA	2. PKD	5.+7. SPA	7.+10.+8. SPA	3. PKD	11.+11. SPA+PFL
Antal mdr.	1	1	1	1-2	2	3-4	4	5-6	5-6

SPA: Selvstændigt projektarbejde, PKD: Projektkursusdag, PFL: Projektfremlæggelse

Uddannelsesafdelinger

Forskningstræningskurset er forankret i praksis fase 2.

Administration

Forskningstræningsmodulet hører formelt under det teoretiske almenmedicinske specialekursus, der gennemføres i løbet af hoveduddannelsesstillingens 4½ år. Holddannelsen på forskningstræningen sammensættes af kursister på tværs af holdsætningen på det teoretiske specialekursus, således det passer med kursisternes starttidspunkt i deres fase 2 praksis.

Sekretariatet er beliggende på Specialeuddannelsen for Almen Medicin, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet.

For tilrettelæggelse og planlægning af kurset i forskningstræning udpeges en kursusleder fra forskningsmiljøet. Denne står for at planlægge kursusforløbene samt for at udvikle undervisningsmaterialet. Kursuslederen for forskningsstræningen sikrer undervisere, undervisningsmateriale og informationsmateriale til kursisterne samt planlægger hele forløbet med afsluttende projektfremlæggelse.

Indplacering på teoretisk specialehold, aftaler med uddannelsespraksis og afdelinger samt forhold omkring dispensation, ferie og orlov varetages af kursuslederen af forskningstræningen samt specialeuddannelsens kursusleder og de tilknyttede lektorer. Idet kurset forventes gennemført for at opnå en speciallægeanerkendelse, skal der føres fremmødelister.

Der laves en skriftlig aftale (jf. Videreuddannelsesregion Nord's retningslinjer) mellem kursisten og vejlederen i forskningstræningsmodulet. Den videnskabelige vejleder har i øvrigt intet administrativt ansvar.

Finansiering

Til Forskningstræningen for Almen Medicin, Aarhus Universitet udbetales et beløb per kursistforløb efter aftale med Videreuddannelsesregion Nord. Beløbet dækker alle udgifter til udvikling, planlægning og afvikling af kurserne, til vejleder og til diverse udgifter også til administration (registrering, indkaldelse, forsendelser m.v.) Beløbet per kursistforløb ændres ikke ved forlængelse pga. manglende målopfyldelse, for sene afbud til kurser m.v.

Teoretisk del

Almen medicin har et specialespecifikt teoretisk forskningstræningsforløb, der består af følgende kurser:

1. Akademisk almen medicin – forskning og udvikling
Fra spørgsmål til viden med forskning – at stille det præcise spørgsmål.
2. Undervisning i kritisk litteraturlæsning
3. Basal Statistik
4. Kritisk litteraturlæsning: oversigtsartikler og metaanalyser, og diagnostiske tests
5. Videnskabsetik, komitésystem, Datatilsyn, MPU, Sundhedsstyrelsen, økonomi og registre
6. Litteratur- og vidensøgning i almen praksis
7. Kvalitetsudvikling
8. Kliniske vejledninger i almen medicin
9. Udvikling af kliniske vejledninger til egen praksis
10. Undervisning i humanistisk sundhedsvidenskabelig og kvalitativ metodologi
11. Brug af data fra praksis til kvalitet og udvikling

1. Akademisk almen medicin – forskning og udvikling

Fra spørgsmål til viden med forskning – at stille det præcise spørgsmål

Formål

Formålet er at lære kursisterne nogle af begreberne og termerne indenfor forskning, kvalitetsudvikling og medicinsk teknologivurdering. Desuden at kunne fokusere på en problemstilling, så det er muligt at undersøge og vurdere emnet.

Indhold

Kursisterne undervises "forskelle og overlap" mellem forskning, kvalitetsudvikling og medicinsk teknologivurdering med fokus på forholdene inden for specialet almen medicin. Der drages relationer til processen med akkreditering i praksis. Der undervises i muligheder for at se data med relation til ens egen praksis. Kursisterne får også et overordnet kendskab til relationerne mellem Afdelingen for Almen Medicin, Forskningsenheden for Almen Praksis og Specialeuddannelsen. Der gives over en oversigt over forskningsområder og forskningsgrupper, der er aktive indenfor den akademiske del af specialet.

2. Undervisning i kritisk litteraturlæsning

Formål

Formålet med undervisningen er, at give kommende speciallæger i almen medicin konkrete redskaber til kritisk læsning af videnskabelig litteratur og kendskab til nøglebegreber i klinisk epidemiologi.

Undervisningens form og indhold

Problembaseret læring er det bærende pædagogiske princip. Kursisterne præsenteres for korte scenarier fra den kliniske hverdag i almen praksis. Svarene på de konkrete problemer i scenarierne skal findes i videnskabelige artikler, som er valgt af underviser og forventes læst af kursisterne før kurset. Undervisningen benytter diskussions- og case baseret undervisning og der benyttes mange eksempler fra konkrete forskningsmæssige problemstillinger. Kursisterne aktiveres med refleksionspauser, gruppearbejde og diskussion i plenum.

Kursisterne undervises i:

- Opbygning af en videnskabelig artikel
- Effektiv læsning af en videnskabelig artikel i en travl klinisk hverdag
- Styrker og svagheder ved forskellige epidemiologiske studiedesigns (klinisk randomiserede studier, kohorte studier, case- kontrol studier, og tværsnitsstudier)
- Fejlkilder i epidemiologisk forskning (confounding, selektionsbias, og informationsbias)

3. Basal Statistik

Formål

Formålet med undervisningen er, at give basalt kendskab til biostatistiske principper og metoder, så deltageren bliver i stand til at læse, forstå og selv foretage en kritisk vurdering af videnskabelige publikationer inden for sundhedsområdet.

Mål og indhold

Deltageren skal:

- kende og forstå statistiske termer så som estimat, sikkerhedsinterval, og statistiske test
- forstå og tolke resultater fra simple analyser af proportioner
- forstå og tolke resultater fra simple analyser
- kunne definere confounding og effektmodifikation

4. Kritisk litteraturlæsning: oversigtsartikler og metaanalyser, og diagnostiske tests

Formål

Oversigtsartikler og metaanalyser

Formålet med undervisningen er, at kommende speciallæger i almen medicin opnår viden om og evne til kritisk vurdering af oversigtsartikler og metaanalyser. Kursisterne får kendskab til begreberne, som er en del af metaanalyser, måden at læse artikler, at få den vigtigste information frem og hvordan, man skal fortolke resultater.

Diagnostiske tests

Formålet med undervisningen er, at kommende speciallæger i almen medicin opnår viden om og evne til kritisk vurdering af artikler og af diagnostiske tests. Kursisterne får kendskab til begreberne som er relevante for de diagnostiske tests (bl.a. sensitivitet, specificitet, positiv prædiktiv værdi, negativ prædiktiv værdi, og likelihood ratio) og hvordan, man skal fortolke dem.

Undervisningens form og indhold

Oversigtsartikler og metaanalyser

Kursisterne læser en artikel, som omhandler en metaanalyse. Efter en kort introduktion til typen af oversigtsartikler og metanalyser, diskuteres artiklen i plenum ved brug af et vurderingsinstrument af kvaliteten af oversigtsartikler. Instrumentet bruges til at gennemgå de væsentlige dele af en oversigtartikel, hvor kursisterne øver sig i at forholde sig kritisk til informationen. Som en del af gennemgangen stiller underviseren spørgsmål og holder korte oplæg angående teorien bag hver del (bl.a. forskningsspørgsmål, søgestrategi og bias). Den interaktive undervisningsform sikrer en aktiv deltagelse fra alle kursister og giver en målrettet informationsudveksling og diskussion, så kursisterne direkte kan se relation mellem teorien og praksis.

Diagnostiske tests

Kursisterne læser en case om en læge, der har brug for en test til at diagnosticere en bestemt sygdom. Efterfølgende læser de en artikel omkring en diagnostisk test som diskuteres i plenum ved brug af et vurderingsinstrument af kvaliteten af artikler omkring diagnostiske tests. Instrumentet bruges som vejledning til at gennemgå de væsentlige dele af en artikel omkring en diagnostisk test, hvor kursisterne øver sig i at forholde sig kritisk til informationen. Som en del af gennemgangen stiller underviseren spørgsmål og holder korte oplæg angående teorien bag hver del (bl.a. forskningsspørgsmål, begreberne sensitivitet, specificitet, positiv prædiktiv værdi, negativ prædiktiv værdi, og likelihood ratio). Endvidere laves øvelser med brug og fortolkning af begreber, både med baggrund i artiklen og med et eksempel, for at vise effekten af målpopulationen og prævalensen. Den interaktive undervisningsform sikrer en aktiv deltagelse fra alle kursister og giver en målrettet informationsudveksling og diskussion, så kursisterne direkte kan se relation mellem teorien og praksis.

5. Videnskabsetik, komitésystem, Datatilsyn, MPU, Sundhedsstyrelsen, økonomi og registre

Formål

Formålet er at lære kursisterne om aspekter ang. datasikkerhed og datafortrolighed. At informere om nødvendige tilladelser og om hvilke registre, der typisk kan være relevante for forskningsprojekter i Almen Praksis.

Indhold

Der undervises om, i hvilke situationer, der skal indhentes tilladelse til projekter – og hvorfra. Det drejer sig bl.a. om Datatilsynet, Videnskabsetisk komité samt Sundhedsstyrelsen. Desuden om at opnå anbefalinger fra multipraksisudvalget og evt. fra ret Regionale PLO.

Der gennemgås de særlige hensyn, der skal tages i forhold til datasikkerhed, dataopbevaring, i relation til personhenførbare data – både mht. patienter og evt. kolleger.

De forskellige muligheder for at opnå data gennemgås, herunder:

- Lægesystemer i praksis
- Sygesikringsregistre i Regionerne
- Sundhedsstyrelsens registre
- Danmarks Statistik
- Statens seruminstitut
- Lægemiddelstyrelsen
- Ordiprax

Formidling af videnskabelige resultater gennemgås efter principperne i "IMRAD" (introduction, methods, results and discussion).

6. Litteratur- og vidensøgning i almen praksis

Formål

At give kursisterne redskaber og færdigheder i litteratur- og informationssøgning. Herunder at kunne udarbejde en søgestrategi, udføre en litteratursøgning i relevante databaser og fremskaffe relevant litteratur. Desuden indeholder undervisningen info om adgang til artikeldatabaser og andre biblioteksressourcer, samt hvordan man holde sig opdateret i ny forskningslitteratur, når man arbejder i almen praksis.

Undervisningens form og indhold

Forløbet er en vekselvirkning mellem oplæg og kursisternes arbejde med egne problemstillinger i forhold til den opgave, der skal skrives under forløbet. Der undervises i databaserne PubMed, Web of Science og Cochrane. Der introduceres, hvordan man udarbejder en søgestrategi samt, hvordan man holder sig a jour inden for et fagligt interessefelt. Desuden nævnes de muligheder, der er fra almen praksis i forhold til at tilgå forskningslitteratur, der som oftest er underlagt universiteternes og universitetshospitalernes licensaftaler med forlag.

Kursisterne får mulighed for at søge litteratur til det projekt, de skal i gang med. Der er mulighed for at få hjælp og sparring fra underviseren til de enkelte forløb.

7. Kvalitetsudvikling

Formål

Formålet med undervisningen er at bibringe kursisterne viden om kvalitet i relation til sundhedsydelser og om, hvordan kvalitet er dynamisk – i forhold til perspektiv og udvikling af ny viden. Der lægges vægt på, at kursisterne får en forståelse af, at sundhedsvæsenets kvalitet nok reguleres oppefra, men at udviklingen primært sker gennem den enkelte læges arbejde med egen praksis.

Indhold

Undervisningen afholdes som 3 sammenhængende lektioner. Der indledes med et kort oplæg om kvalitetsbegrebet i sundhedsvæsenet, herunder de spændingsforhold der kan opstå når kvalitet diskuteres ud fra forskellige interessenters perspektiver. Undervisningen foregår derefter som et gruppearbejde, hvor kursisterne inddeles i 3-4 grupper afhængigt af holdets størrelse. Hver gruppe bedes arbejde som en fiktiv praksis med udgangspunkt i et kvalitetsproblem, som én eller flere af kursisterne har oplevet i deres uddannelsespraksis. PDSA-modellen (Plan Do Study Act) gennemgås, og problemet behandles efter denne metode, hvor gruppearbejdet tager kursisterne igennem de forskellige faser af planlægningen af et kvalitetsudviklingsprojekt af et begrænset omfang. Kursisterne støttes i at nedbryde et større projekt til mindre og mere håndterbare delprojekter. Faserne i gruppearbejdet omhandler: beskrivelse af udgangssituationen og problemet samt beskrivelse af det ønskede målbare mål (standard), beskrivelse af en målemetode (indikator), udarbejdelse af en handleplan for den fiktive praksis og endelig gennemgang af handleplanen med henblik på at identificere barrierer, der kan give anledning til revision af handleplanen. Mellem hver enkelt fase af gruppearbejdet, gennemgås og diskuteres resultatet gruppernes arbejde. Undervejs i denne proces sikres det, at bestemte teoretiske begreber indenfor kvalitetsudvikling berøres og forklares. Disse begreber er – udover det indledningsvise og kvalitetsbegrebet – ideal, standard og indikator, kvalitetskontrol kontra kvalitetsudvikling og akkreditering. Endelig berøres eksempler på kvalitetsudviklingsprojekter og driftede kvalitetsudviklingstiltag på græsrodsplan og lokalt såvel som inter- og nationalt.

8. Kliniske vejledninger I almen medicin

Formål

- Diskutere kliniske vejledninger – herunder hvad en god vejledning skal indeholde
- Gennemgå en DSAM vejledning ved brug af et fast skema til vurdering af kvaliteten af vejledningen
- Få redskaber til selv at vurdere hvad en god klinisk vejledning skal indeholde

Indhold

- Gennemgang og diskussion af hvad en god klinisk vejledning er
- Oplæg til og gennemførelse af et gruppearbejde omkring en DSAM vejledning ud fra agree
- Fælles gennemgang af en DSAM vejledning

9. Udvikling af kliniske vejledninger til egen praksis

Dette modul tager sigte på at opøve en praktisk kompetence til kritisk at vurdere nationale kliniske vejledninger, sundhedsstyrelsen anbefalinger og videnskabelige artikler, samt træner dem i at omsætte denne viden til udarbejdelse af egne instrukser, der kan anvendes i den kliniske hverdag. Derudover arbejdes med de muligheder og udfordringer der er, når man stræber efter høj faglig kvalitet kombineret med de muligheder de organisatoriske rammer sætter.

10. Undervisning i humanistisk sundhedsvidenskabelig og kvalitativ metodologi

Formål

Formålet med undervisningen er, at de kommende speciallæger i almen medicin opnår viden om og evne til kritisk vurdering af videnskabelige metoder, der bygger på en kvalitativ metodologi. Desuden er det en målsætning, at kursisterne opnår evne til at omsætte den viden de opnår indsigt i, som er baseret på en humanistisk sundhedsvidenskabelig baggrund, til konkrete handlemuligheder i deres kliniske hverdagspraksis. Dette sker f.eks. gennem en øget forståelse for patientens perspektiv.

Undervisningens form og indhold

Kursisterne indføres i hvilke metoder, der indgår i kvalitativ forskningsmetodik og de indføres i de væsentligste humanistiske erkendelsesteorier, der ligger bag i form af fænomenologi og hermeneutik. De undervises i kvalitative metoder som f.eks. observationer, individuelle interview og fokusgruppe-interviews. Desuden undervises de i centrale analytiske strategier og deres videnskabs-teoretiske baggrund. Kursisterne indføres også i baggrunden for valg af forskningsdesign, og hvilken type viden de forskellige metoder kan afdække. De teoretiske problemstillinger belyses og gøres nærværende og mere konkrete ved hjælp af eksempler fra forskningsprojekter udført i praksisrelevante "settings".

Det diskuteres hvordan denne viden kan hjælpe den praktiserende læge med f.eks. at forstå vigtigheden af, at være opmærksom på at anerkende og synliggøre patientens subjektive oplevelse af sin situation og eventuelle sygdom. Herunder også afdække hvilke ressourcer og kapitaler patienten har, der kan

bringes i spil og hjælpe patienten til at håndtere de udfordringer og læringspotentialer, som sygdom ofte åbner for, når det studeres fra patientens perspektiv. Ligesom det diskuteres, hvilke kliniske implikationer denne type viden har for den praktiserende læges håndtering af komplekse sygdomsbilleder og kommunikation med sårbare eller udfordrende patienter som f.eks. den somatiserende patient.

Gennem grundig gennemgang af eksempler på artikler om f.eks. hensigtsmæssig kommunikation mellem læge og patient, der er baseret på kvalitativ metode, trænes de kommende speciallæger i evne til at udlede klinisk relevant viden af denne type forskningslitteratur. De kvalitative metodernes styrker og svagheder diskuteres, samt på hvilken måde den kvalitative metodologi kan supplere de kvantitative metoder inden for en almenmedicinsk kontekst. Kursisterne får desuden mulighed for at reflektere over forskningsspørgsmål, design og metode i forhold til mulige problemstillinger, hvor de oplever de mangler viden i deres professionelle virke, der kunne tilvejebringes ved hjælp af kvalitative metoder.

11. Brug af data fra praksis til kvalitet og udvikling

Formål

At introducere kursisterne til, hvordan data fra egen praksis kan anvendes til både kvalitetsudvikling, kvalitetssikring og til organisationsudvikling.

Indhold

Der gives en gennemgang af mulighederne for anvendelse af data fra egen praksis. Kursisterne indhenter data til kurset via en audit i "egen praksis" ang. årskontrol af patienter med hypertension. Desuden bruges statistikdelen i de enkelte lægesystemer og ordiprax.

Det gennemgås, hvordan data kan anvendes på flere niveauer:

På individniveau:

- I håndtering og arbejde med den enkelte patient
- Patienten kan selv se data på Sundhed.dk

På gruppeniveau:

- Til at finde grupper, hvor man med fordel kan gøre en øget indsats

På populationsniveau:

- Til at måle, om kvaliteten er der, hvor man ønsker og forventer det
- Til at måle, om en evt. indsats har den ønskede effekt

Med udgangspunkt i data fra egen audit laves selvstændige gruppearbejder, hvor kursisterne lærer at bruge data til fremtidig kvalitetsudvikling, ligesom de skal planlægge et konkret kvalitetsprojekt i egen praksis.

Godkendelse af individuel skriftlig aftale

Den videnskabelige vejleder indgår skriftlig kontrakt med kursisten hvor emnet for projektarbejdet fremgår. Den videnskabelige vejleder modtager helst inden 1. projektkursusdag en foreløbig projektskitse for gruppen og vejleder på basis af denne frem mod en endelig projektplan. Herefter skal den videnskabelige vejleder stå til rådighed for kursisten, når der afholdes projektkursusdage med vejledning. Ved den sidste projektkursusdag delta ger den videnskabelige vejleder i den mundtlige projektfremlæggelse. Kursisten skal endvidere fremlægge gruppens projekt i sin praksis. Hver gruppe afleverer en skriftlig fremstilling, der bedømmes af den videnskabelige vejleder og kursuslederen. Fremstillingen følger særlige krav til indhold og omfang.

Vejleder

Formålet med kurset nødvendiggør, at underviserne og især vejledere har erfaring med den videnskabelige tilgang til almen medicin. De skal have beskæftiget sig med de fundamentale dele af forskningsprocessen, herunder litteratursøgning, systematisk, kritisk gennemgang af litteraturen, formulering af forskningsspørgsmål, design af videnskabelige undersøgelser, dataindsamling og – analyse samt formidling på flere niveauer. Derfor skal det tilstræbes, at alle vejledere er på post.doc niveau (ph.d., dr.med. eller svarende hertil) og, at underviserne er akademisk velfunderede på deres område. Underviserne og vejledere behøver nødvendigvis ikke at være speciallæger i almen medicin. Ph.d. studerende indenfor almen medicin vil også kunne deltage som vejledere og undervisere, hvis de har kvalifikationer hertil, eller at deres Ph.d. vejleder bidrager som "backup".

Vejlederens opgave og forpligtelser

Den videnskabelige vejleder indgår skriftlig kontrakt med kursisten hvor emnet for projektarbejdet fremgår. Den videnskabelige vejleder modtager helst inden 1. projektkursusdag en foreløbig projektskitse for gruppen og vejleder på basis af denne frem mod en endelig projektplan. Herefter skal den videnskabelige vejleder stå til rådighed for kursisten, når der afholdes projektkursusdage med vejledning. Ved den sidste projektkursusdag deltager den videnskabelige vejleder i den mundtlige projektfremlæggelse. Kursisten skal endvidere fremlægge gruppens projekt i sin praksis. Hver gruppe afleverer en skriftlig fremstilling, der bedømmes af den videnskabelige vejleder og kursuslederen. Fremstillingen følger særlige krav til indhold og omfang.

Selvstændigt projekt

Kursisterne skal med udgangspunkt i en relevant almen medicinsk problemstilling lave en skriftlig opgave på maksimalt 8 sider (ekskl. litteraturliste og bilag). Det foregår typisk i grupper på 2-3 kursister. Hver gruppe tilknyttes en videnskabelig vejleder, der holder møder med gruppen og følger og vejleder gruppen under hele forløbet.

Opgaven kan dels bygge på et litteraturstudie og dels på egne indsamlede data. Opgaven skal primært være opbygget som en videnskabelig publikation med introduktion (baggrund og formål), metode, resultater, diskussion af resultater og metode og sidst konklusioner og perspektiver. Er der tale om fx en instruks/vejledning vedlægges denne eller et udkast hertil. Rapporten skal demonstrere kursisternes evner til at beskæftige sig systematisk og kritisk med et relevant, veldefineret og smalt sundhedsvidenskabeligt emne. Rapporten afleveres senest 5 hverdage før afsluttende projektfremlæggelse til vejlederen (med mindre andet er aftalt).

Præsentation af selvstændigt projekt

Gruppen skal desuden præsentere opgaven ex. med PowerPoint eller en poster. Efter præsentationen, er der en diskussion af opgaven, der ledes af vejlederen, men hvor resten af holdet også må deltage. Kursistens tutorlæge fra almen praksis er desuden også inviteret med.

Kursisterne skal også fremlægge opgaven i den praksis, hvor de er tilknyttet. De opfordres desuden til at præsentere det i andre sammenhænge ex. i efteruddannelsesgrupper, på "store praksisdag", på videnskabelig kongres eller som artikel i Ugeskrift for Læger, i Practicus eller i Månedsskrift for praktisk lægegerning. I flere tilfælde har grupper valgt at omskrive deres opgave, så den er blevet publiceret i practicus. En gruppe har været præsenteret i ugeskrift for læger og en gruppe har præsenteret opgaven på Nordisk Kongres for almen medicin.

Godkendelse af forskningstræningsforløb

Den endelige godkendelse af forskningstræningsmodulet foretages af vejleder og kursusleder.

Evaluering af forskningstræningen i specialet

Opgaverne kan efterfølgende ses og hentes fra følgende hjemmeside:
<http://www.speam.dk/flx/aarhus/forskningstraening/rapporter/>

Øvrige bemærkninger

Underskrift

Nedenstående postgraduate kliniske lektor indstiller hermed, at ovennævnte lægefaglige indstilling for forskningstræning godkendes af Styregruppen for forskningstræning på vegne af Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse

19.11.2023

Dato

Søren Prins

Underskrift

19.11.2023

Dato

Underskrift

Joachim Frølund

19.11.2023

Dato

Underskrift